

N:o 55.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående ändring i nu gällande bestämmelser i fråga om de från marinregementet till Blekinge bataljon öfverflyttade officerares pensionsrätt; gifven Stockholms slott den 10 mars 1892.

Under åberopande af hosföljande statsrådsprotokoll öfver landtförsvärens ärenden vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva:

att å sådan från marinregementet till Blekinge bataljon öfverflyttad officer, som nu är eller hädanefter befordras till kapten eller regementsquartermästare på bataljonens stat och som, derest han redan är såsom kapten eller regementsquartermästare vid bataljonen anstald, inom detta års slut eller, om han framdeles till dylik befattning befordras, inom sex månader från befordringsdagen förklarar sig sådant åstunda, må, hvad angår rättighet och skyldighet att med pension afgå, pensionsförmånernas storlek samt förbindelsen att efter afgången tjenstgöra under krigstid och större rustningar, få tillämpas de för armén gällande bestämmelser, som innehållas i cirkuläret angående ny pensionsreglering för armén af den 22 juni 1877 jemte dertill hörande författningar, dervid såsom tjenstetid vid armén må inräknas äfven den tidrymd, vederbörande officer tjenstgjort vid marinregementet före detta truppförbands öfverflyttande till armén; samt

att de fyllnadsbelopp, som sålunda blifva erforderliga utöfver den pension, sådan officer har att från amiralitetskrigsmanskassan utfå, må få utbetalas från de medel, hvilka anvisas till bestridande af fyllnadspensionerna i öfrigt vid armén.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

OSCAR.

Hj. Palmstierna.

Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1892.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern *Boström*,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve *Lewenhaupt*,
Statsråden: herr friherre *von Otter*,
 friherre *Palmstierna*,
 friherre *von Essen*,
 friherre *Åkerhielm*,
 Östergren,
 Groll,
 Wikblad och
 Gilljam.

Chefen för landtförsvarsdepartementet, statsrådet friherre *Palmstierna* föredrog i underdånighet:

Departementschefen föredrog vidare kaptenen och regementsquartiermästaren vid Blekinge bataljon G. G. Feuks med flere vid samma bataljon anställde officerares underdåniga ansökning den 2 februari 1891 om ändring i bestämmelserna rörande den dem tillkommande pensionsrätt äfvensom amiralitetskrigsmanskassans den 16 mars 1891 och arméförvaltningens å civila departementet den 26 sistlidne februari deröfver afgifna underdåniga utlåtanden.

Departementschefen yttrade dervid:

»Uti ifrågavarande af vederbörande militärmyndigheter tillstyrkta ansökan hafva kaptenen och regementsqvartermästaren Feuk äfvensom kaptenerna E. von Heidenstam, F. Ulner, C. Schmiterlöv och V. H. Kock samt löjtnanterne O. Bäckström, O. R. Forssman, A. W. Luthander, Fr. Lindbom, C. Blomqvist, A. W. Wollin och W. Ågrén, alla tillhörande Blekinge bataljon, erinrat, att i nådiga brefvet den 5 november 1886 funnes stadgadt, att officerare och underofficerare vid marinregementet, som blefvo öfverflyttade till Blekinge bataljon, skulle vara berättigade att mot erläggande af de afgifter, hvilka då voro eller framdeles kunde varda fastställda, bibehållas vid den pensions- och gratialsrätt, som, derest de qvarstått vid marinregementet, författningsenligt tillkommit dem;

att, på grund af bestämmelsen i åberopade nådiga bref samt kongl. cirkuläret den 20 november 1860 och gällande reglemente för amiralitetskrigsmanskassan, sökandena, som blifvit från sina beställningar vid marinregementet till samma beställningar vid Blekinge bataljon öfverflyttade, vore berättigade att, först efter uppnådda 30 tjenste- och 55 lefnadsår, vid afskedstagandet komma i åtnjutande af pension och fyllnadspension, hvaremot sådan förmån, enligt gällande reglemente för arméns pensionskassa, tillkomme arméns öfriga officerare redan vid 50 års ålder; samt

att, jemlikt art. IV § 50 i amiralitetskrigsmanskassans reglemente, de af sökandena, som afginge efter 30 tjenste- och 50 lefnadsår, väl finge njuta trefjerdedels kassapension, till dess de uppnått femtiofem års ålder, hvarefter full dylik pension dem godtgjordes, men deremot blefve fyllnadspensionen för alltid förlustige;

och hafva sökandena för den skull anhållit, att Eders Kongl. Maj:t täcktes i nåder medgifva, att de från marinregementet till Blekinge bataljon öfverflyttade officerare, som önska att efter uppnådda femtio lefnads- och trettio tjensteår men före femtiofem års ålder afgå från tjensten, måtte efter afskedstagandet erhålla fyllnadspension till så stort belopp, att denna fyllnadspension tillhopa med den pension, som enligt gällande grunder erhålles från amiralitetskrigsmanskassan, uppginge till enahanda belopp, som de skolat erhålla, derest de vid afskedstagandet uppnått 55 lefnads- och 30 tjensteår.

Till stöd för denna begäran har af sökandena hufvudsakligen anförts följande.

Vid den 1886 gjorda öfverflyttningen från marinregementet till Blekinge bataljon hade af regementets då tjenande 8 kaptener på stat 5 öfverflyttats, deraf 4 till kaptens och 1 till regementsqvartermästarebeställning vid nämnda bataljon, hvars stat endast upptager 4 kaptensbeställningar. Härigenom hade också utsigterna till kaptensbefordran för bataljonens löjtnanter, hvilka alla

transporterats från marinregementet, blifvit betydligt mindre, än om de fått kvarstå vid samma regemente med 8 kaptensbeställningar på stat, helst de sålunda öfverflyttade kaptenerna voro de yngsta i graden. Den äldste löjtnanten på stat skulle exempelvis, så vida icke någon i kaptensgraden före pensionsåldern från sin befattning afginge, icke komma i tillfälle att erhålla kaptenslön förr än år 1895 eller vid uppnådda 51 lefnads- och 30 tjensteår, den dernäst äldste år 1897 vid uppnådda 55 lefnads- och 32 tjensteår, den derpå följande år 1898 vid uppnådda 56 lefnads- och 33 tjensteår o. s. v. samt den yngste först 1901 vid uppnådda 59 lefnads- och 31 tjensteår. Under sådana förhållanden måste särskildt för dem bland sökandena, som befunno sig i löjtnantsgraden, framtiden te sig bekymmersam. Vid en ålder, då arméns öfriga officerare för länge sedan upphört att anses tjenstbara ens såsom kaptener, måste de fortfarande förrätta subalternofficerstjenst. Ännu efter mer än 30-årig tjenstetid uppginge hela deras löneinkomst till endast 1,200 kronor årligen, och när kaptenslön erhöles, kunde den på grund af deras ålder svårligen få uppbäras längre tid än de två år, som erfordrades för vinnande af pensionsrätt. Hos sökandena hade äfven farhåga uppstått, att vid ofvan nämnda ålder möjligen blifva urständsatta att fullgöra sina tjensteåligganden på ett så tillfredsställande sätt, som tjensten kräfde, särdeles vid inträffande kommenderingar till skolor m. m.

Genom marinregementets indragning år 1871 hade sökandenas tjenstgöring blifvit betydligt förkortad och deras utsigter på den militära banan väsentligt minskade, helst enligt bestämmelsen i kongl. brefvet den 20 juni 1871 någon befordran till högre grad, än den de vid indragningen innehade, icke då var medgifven. För att i någon mån betrygga sin ekonomiska ställning hade flera af sökandena, vid sidan af sina militära beställningar, skaffat sig andra befattningar så väl i statens som enskildas tjenst. Efter öfverflyttningen till bataljonen och med den ökade tjenstgöring, som der fordrades, i synnerhet sedan uppsättning af stamtrupp beslutits, återstode numera för sökandena intet annat val än att afsäga sig dessa extra befattningar, ty om de lemnade militärtjensten, skulle de gå förlustige sin pensionsrätt, för hvilkens bibehållande de under en lång följd af år inbetalt stadgade afgifter till amiralitetskrigsmanskassan, den yngsta af sökandena i 20 och den äldste i 28 år. Men om kaptenerna vid bataljonen berättigades att efter uppnådda 50 lefnadsår uppbära i pensionsförmåner enahanda belopp, som tillkomme dem efter uppnådda 55 lefnadsår, skulle utsigt vara för handen, att flere begagnade sig af ett sådant berättigande, och derigenom vore äfven tillfälle yppadt för subalternofficerarne till en befordran, som med afseende på deras ålder och öfriga ofvan anförda förhållanden vore för dem i hög grad önskvärd.

Öfver förevarande framställning hafva direktionen öfver amiralitetskrigsmanskassan och arméförvaltningen å civila departementet anmodats afgifva yttranden; och har direktionen öfver amiralitetskrigsmanskassan i sitt underdåniga utlåtande den 16 mars 1891, med vitsordande af sökandenas uppgifter, förklarar sig icke hafva något att erinra emot den gjorda framställningen, dervid emellertid direktionen hemställer, att då ett eventuellt bifall till sökandenas anhållan icke synes direktionen böra verka till förändring i kassans förbindelser, skilnaden emellan den pension med fyllnadspension, som kan sökandena tillerkännas, och den pension, som författningsenligt tillkommer dem från kassan, må få bestridas af statsmedel.

I sitt utlåtande den 26 sistlidne februari upplyser arméförvaltningen, hvad angår sökandenas pensionsrätt, att enligt de för marinregementet gällande pensionsgrunder, hvilka, jemlikt det af sökandena omförmälda nådiga brefvet den 5 november 1886, äro på dem tillämpliga, kapten vid afskedstagandet eger att efter fylda 55 lefnads- och 30 tjensteår i pension åtnjuta 1,628 kronor, att häraf utgå från amiralitetskrigsmanskassan 1,080 kronor och återstoden 548 kronor, såsom fyllnadspension, från dertill anvisade särskilda statsmedel; att af fyllnadspensionen den går förlustig, som tager afsked före 55 års ålder, samt att, såsom sökandena också uppgifva, den, hvilken vid afskedet uppnått 50 lefnadsår och 30 tjensteår, erhåller trefjerdedelar af sistnämnda pension, intill dess han hunnit 55 år, då full kassapension till honom utbetalas. Den från marinregementet till Blekinge bataljon öfverflyttade officer, hvilken efter att hafva uppnått kaptensgraden och en tjenstetid af 30 år, tager afsked mellan 50 och 55 års ålder, skulle således komma att från amiralitetskrigsmanskassan, intill dess han hunnit sistnämnda ålder, åtnjuta i pension 810 kronor samt sedermera framgent 1,080 kronor, och erfordrades följaktligen, för att en sådan afskedstagande skulle komma i åtnjutande af full pension och fyllnadspension, tillsammans 1,628 kronor, ett årligt tillskott under den första tiden af 818 kronor och derefter af 548 kronor.

Hvad sjelfva saken angår, finner arméförvaltningen de af sökandena till stöd för den underdåniga framställningen anförda omständigheter vara af natur att i hög grad påkalla Eders Kongl. Maj:ts behjertande. Det vore, yttrar arméförvaltningen, hvarken ur statens eller den enskildes synpunkt rimligt att tillämpa olika pensionsålder å de till Blekinge bataljon från marinregementet öfverflyttade officerare och bataljonens öfriga befäl i samma grader, och något skäl syntes ej heller förefinnas, hvarför de fordringar på kroppskrafter och rörlighet, som betingat pensionsålderns bestämmande för arméns öfriga kompaniofficerare och underofficerare till 50 år, icke skulle vara lika giltiga och tvingande i afseende å de officerare vid Blekinge bataljon, hvilka förut tjenstgjort vid marinregementet. Sedan officer öfverflyttats

från det under indragning stadda marinregementet till aktivt truppförband vid armén, syntes han, hvad angår afgangstid och den dermed i närmaste samband stående frågan om pensionsförmåner, böra ställas lika med det öfriga befälet vid samma truppförband. En kapten vid de så kallade beväringssbataljonerna egde, efter uppnådda 50 lefnads- och 30 tjensteår, rättighet och, derest pensionsvilkoren uppfylts, vid 53 års ålder skyldighet att afgå med ett sammanlagdt pensionsbelopp af 1,600 kronor; och syntes förvaltningen under sådana förhållanden samma rättighet och skyldighet böra, hufvudsakligast ur synpunkten af bataljonens tjenstbarhet, tillkomma jemväl de kaptener vid Blekinge bataljon, hvilka förut tjenat vid marinregementet.

Förvaltningen tillstyrker alltså, att Eders Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen göra erforderlig framställning i syfte att en sådan likställighet emellan beväringssbataljonernas befäl må ernås; och förklarar förvaltningen sig finna naturligast, att de fyllnadsbelopp, som utöfver de sökandena från amiralitetskrigsmanskassan tillkommande pensioner för ändamålets vinnande blifva af nöden, komma att utgå från de till bestridande af fyllnadspensioner vid armén i allmänhet afsedda medel.

Lika med förvaltningen finner jag den af sökandena gjorda framställning förtjent af understöd. Förvaltningen har hufvudsakligen betraktat frågan ur synpunkten af bataljonens tjenstduglighet, och uppenbart är, att, då arméns kompaniofficerare i öfrigt vid uppnådda 53 års ålder icke anses ega den rörlighet och kroppsliga vigör, som för ett nöjaktigt uppfyllande af deras tjenstepligter erfordras, det måste betecknas såsom en organisatorisk brist, om, såsom fallet under en ganska lång framtid måste blifva med Blekinge bataljon, ett truppförband finnes, vid hvilket flertalet officerare icke allenast i kaptensgraden utaf äfven i löjtnantsgraden öfverskridit denna ålder.

Det är emellertid icke endast den sålunda af arméförvaltningen påpekade omständighet, som talar för bifall till sökanden anhängan. De kunna till stöd för den samma äfven åberopa starka billighetsskäl. De hafva samtliga tagit anställning vid marinregementet, då fråga om det-sammas indragning ännu ej var bragt å bane och då regementet, å hvars stat voro uppförda löner till 3 regementsofficers- och 8 kaptensbeställningar, sålunda erbjöd samma utsigter till befördran, som öfriga truppförband. Genom regementets år 1871 beslutade indragning blefvo dessa utsigter i det närmaste stängda, i det icke ens befördran inom kompaniofficersgraderna medgafs de då vid regementet anställde officerare. En sådan förmån beviljades dem visserligen vid näst påföljande riksdag, men dervid stadgades

emellertid såsom villkor, att de, som begagnade sig af denna befordringsrätt, skulle vara underkastade förflyttning till annat infanteriregemente eller corps, derest Kongl. Maj:t kunde finna sådant lämpligt.

På grund af detta stadgande blefvo sökandena förflyttade till Blekinge bataljon, vid hvilket truppförband kaptensbeställningarne, på sätt förut blifvit påpekadt, äro endast fyra; och då dertill kommer, att under den långa tid, som förflöt emellan 1871, året för marinregementets indragning, och 1886, året för Blekinge bataljons uppsättning, de forna officerarne vid marinregementet, i följd af det sammans indragning, varit utestängda från möjligheten att uppflyttas i regementsofficersgraden, kan med skäl påstås, att de ogynsamma befordringsförhållanden vid Blekinge bataljon, öfver hvilka sökandena med fog beklaga sig, äro en direkt följd af de bestämmelser, som vid marinregementets indragning ansetts nödiga och hvilkas utfärdande sökandena vid sitt inträde i tjänst icke kunnat förutse. Det inflytande, dessa bestämmelser öfvat på sökandenas framtidsutsigter, framträder tydligt, då man jemför de till Blekinge bataljon från marinregementet öfverflyttade löjtnanternas tjänstetid med den tid, som för arméns öfriga officerspersonal erfordras för vinnande af befordran till kapten. Denna är i medeltal 17 år och endast undantagsvis inträffar, att 20 år äro af nöden för genomgåendet af subalternofficersgraderna. Af de nämnda löjtnanterna vid Blekinge bataljon räkna deremot tre 27, en 26, en 25, en 24 samt två 22 tjänsteår och, såsom redan sökandena påpekat, kan under normala förhållanden den yngsta af dem först vid uppnådda 59 lefnads- och 31 tjänsteår påräkna att varda befordrad till kapten.

Det måste vidare ihåggkommas, att genom den beslutade uppsättningen af stamtrupp vid Blekinge bataljon tjänstgöringen för sökandena blifvit mera omfattande än förut. Under det att intill år 1889 sökandena i regeln voro upptagna endast af beväringmötena och de korta befälsmötena, kunna de numera dessutom motse kommendering till den under större delen af året pågående volontärskolan; och gifvet är, att en sådan kommendering måste blifva ganska betungande för sökandena, som under den tid, de varit anställda vid marinregementet både kunnat och, med hänsigt till de små löneinkomsterna, varit nästan hänvisade att vid sidan af sin statstjänst förskaffa sig annan sysselsättning.

Den utgift, som vid sakens ordnande på det af förvaltningen föreslagna sätt för statsverket uppkommer, kan slutligen icke anses betydlig. Det måste nemligen icke förglömmas att, efter det sökandena uppnått 55 år, pension och fyllnadspension i hvarje fall skulle kommit att till dem utbetalas, och att, om det nu väckta förslaget bifalles, enda skilnaden, hvad angår tiden efter det sökandena uppnått 55 år, är den, att fyllnadspensionen kommer

att utbetalas från kreditivet på armébefälets pensionering, under det att den eljest skolad utbetalas från förslagsanslaget till pensionering af flottans befälspersonal. Man kan sålunda säga, att den ökade statsutgiften med nuvarande lönebelopp, i hvilka dock Eders Kongl. Maj:t vid nu pågående riksdag föreslagit någon ändring, består endast i det tillskott, som utöfver sökandenas kassapension erfordras, för att under de år, som kunna förflyta från det sökandena taga afsked och till dess de uppnå 55 år, höja deras pension till det af arméförvaltningen föreslagna belopp.

Jag hemställer alltså, att Eders Kongl. Maj:t tacktes genom nådig proposition föreslå Riksdagen att medgifva:

att å sådan från marinregementet till Blekinge bataljon öfverflyttad officer, som nu är eller hädanefter befordras till kapten eller regementsqvartermästare på bataljonens stat och som, derest han redan är såsom kapten eller regementsqvartermästare vid bataljonen anställd, inom detta års slut, eller, om han framdeles till dylik befattning befordras, inom sex månader från befordringsdagen förklarar sig sådant åstunda, må, hvad angår rättighet och skyldighet att med pension afgå, pensionsförmånernas storlek samt förbindelser att efter afgången tjenstgöra under krigstid och större rustningar, få tillämpas de för armén gällande bestämmelser, som innehållas i cirkuläret angående ny pensionsreglering för armén af den 22 juni 1877 jemte dertill hörande författningar, dervid såsom tjenstetid vid armén må inräknas äfven den tidrymd, vederbörande officer tjenstgjort vid marinregementet före detta truppförbands öfverflyttande till armén; samt

att de fyllnadsbelopp, som sålunda blifva erforderliga utöfver den pension, sådan officer har att från amiralitetskrigsmanskassan utfå, må få utbetalas från de medel, hvilka anvisas till bestridande af fyllnadspensionerna i öfrigt vid armén.

Till denna departementschefens hemställan, i hvilken statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen lemna bifall; och skulle proposition, sådan den finnes protokollet bilagd, till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo

F. Lagerfelt.